

papiergeschiedenis nederland

Nieuwsbrief Nr. 20

12 december 2016

Beste vrienden van Papiergeschiedenis Nederland,

Themadag: Valsheid in geschrifte(n)

De tiende Themadag werd gehouden bij CODA in Apeldoorn. Voor het verslag verwijzen wij naar de website:

www.papiergeschiedenis.net. Onder Activiteiten/Actueel kunt u dat vinden.

Het Thema werd ingevuld met een viertal lezingen gehouden door Henk Porck, Bas van Velzen, Adriaan Kardinaal en Erik Geleijns.

Na de lezingen werd een bezoek gebracht aan het studiecentrum en het archief van CODA.

Alles bij elkaar was deze 10de dag, georganiseerd door Papiergeschiedenis Nederland, weer een groot succes.

Bestuurssamenstelling

Tijdens de Themadag werd afscheid genomen van Henk van Amerongen als lid van het bestuur. Hij wordt opgevolgd door Pier van Leeuwen waar u hieronder nader kennis mee kunt maken.

Het bestuur bedankt Henk voor al het werk dat door hem is verricht en hoopt hem in de toekomst te mogen blijven ontvangen als gast bij de Themadagen.

Kennismaken met Pier van Leeuwen

Pier van Leeuwen is geboren in 1958 te Delft, maar sinds jaren woonachtig in Amsterdam. Hij studeerde vrije grafiek aan de Koninklijke Academie Beeldende kunst in Den Haag en museologie aan de Reinwardt Academie in Leiden. Daarna was hij meerdere jaren werkzaam voor musea in 't Gooi en projectmatig voor het Gemeentemuseum Arnhem. Sinds 1997 is hij als conservator verbonden aan het Museum van het Nederlandse Uurwerk te Zaandam. In 1999 richtte Pier als gastconservator het voormalige Zaanse Historisch Museum in als Honig Breethuis, een woonhuismuseum te Zaanwijk, zoals dat er in de Biedermeiertijd uit moet hebben gezien.

Sinds enige jaren zet Pier zich als bevlogen bestuurslid collectiezaken in voor het museum. In 2015 realiseerde hij een semipermanente presentatie en documentaire over het papierbedrijf C & J HONIG BREET. Hiervoor inventariseerde hij de papierhistorische collectie van de Stichting Archief Honig(h), die inmiddels onder beheer is gesteld van het Gemeentearchief Zaanstad. Ook publiceert hij met enige regelmaat over de doopsgezinde Zaadijker papierfabriekers-geslachten Honig, Breet, Kool en Van der Ley. Honig en van der Ley introduceerden rond 1675 de maalbak, die buiten de Zaanstreek werd aangeduid als 'Hollander'. Kool introduceerde het velijnpapier in deze regio.

De Zaanstreek telde in het verleden 60 papiermolens en evenzovele papierverwerkende bedrijven. Eind 2015 richtte Pier met Pieter van Nieuwburg, Jur Kingma, Geke van de Kamp en Lourens Westendorp de Stichting Papiergeschiedenis Zaanstreek "De Hollander" op. Deze stichting stelt zich ten doel documentatie over de Zaanse papiergeschiedenis te vergaren en ontsluiten. Vanuit deze achtergrond hoopt Pier binnen de Stichting Papiergeschiedenis Nederland aanspreekpunt te zijn voor de Zaanse papierhistorie en zijn passie voor de ambachtelijke vervaardiging en wereldwijde toepassing van dit product te delen.

Noodkreet

De Veluwse papiermakerij beleefde zijn hoogtijdagen in de 18^e eeuw. De eeuw daarop ging het bergafwaarts met de handel. De molenaars ondervonden steeds meer concurrentie, vooral uit het buitenland.

In het archief van Papierfabriek Van Delden, die vanaf 1873 in Vaassen en daarvoor in Heelsum gevestigd was, bevindt zich een brief die de overlevingsstrijd van de Veluwse papiermakers goed illustreert. Op 13 januari 1847 schrijven ze gezamenlijk een brief aan de Tweede Kamer. Ze spreken daarin grote zorgen uit: er dreigt "eene Totale ondergang onzer eertijds zoo bloeiende Fabriken." De oorzaak daarvan is de sluikhandel in witte lompem. Vooral vanuit de noordelijke provincies wordt deze onontbeerlijke grondstof voor de fabricage van kwaliteitspapier in grote hoeveelheden - er wordt gesproken over wel 60.000 ponden - de grens over gesmokkeld, via het Overijsselse Denekamp. De fabrikanten dringen aan op maatregelen tegen deze "verderfelijken Sluikhandel".

Deze brief van de Veluwse papiermakers is één van de vele archiefstukken die gescand terug te vinden zijn op de website van CODA Archief. Daar zijn de archieven van zes papierfabrieken digitaal ontsloten en compleet met scans van de stukken in te zien.

Het gaat om de volgende zes papierfabrieken:

- 149A [N.V. Cartonfabriek Beukema & Co](#)
- 149B [N.V. Berghuizer Papierfabriek voorheen B. Cramer](#)
- 149C [Van Delden](#)
- 149D [N.V. Koninklijke Papierfabriek Heelsum voorheen Pannekoek & Co](#)
- 149E [N.V. Papierfabriek Maasmond](#)
- 149F [De Schoone Haas](#)

(Wanneer u de naam aanklikt, wordt u direct doorgeleid naar de archiefinventaris)

Klik [hier](#) om direct naar de scan (in grijswaarden) van de brief te gaan.

De kartonnen variant op de kerstboom!

Kerst staat voor de deur. En wat is er leuker dan een kerstboom van karton, inclusief piek en ballen?

Het ideale knutselproject voor december: een kartonnen kerstbomen. De allermooiste kerstboom versier je natuurlijk helemaal zelf. Geen rommel meer met herbruikbare kerstbomen. Compleet met twintig bijpassende kerstballen en een piek die ook allemaal te versieren zijn. Uiteraard ook met kerstboomlampjes en andere kerstspullen te versieren.

Bestel jouw eigen kartonnen kerstboom via

<http://www.kartonhuis.nl/speelgoed/kerstboom-5-pak>.

Het bestuur van de stichting Papiergeschiedenis Nederland wenst u hele prettige Kerstdagen en een voorspoedig 2017.

Wanneer u vragen of opmerkingen heeft kunt u ons bereiken via e-mailadres: info@papiergeschiedenis.net, of via de Koninklijke VNP in Hoofddorp.

Met vriendelijke groeten

Jan Hein Bannier
Secretaris Papiergeschiedenis Nederland

Stichting Papiergeschiedenis Nederland
Secretariaat: Rembrandtlaan 49, 1412 JN Naarden
Bankrekening: NL28 INGB 0003 5107 22